

Fakta om hepatitt A, B og C

Hva er hepatitt?

Hepatitt betyr betennelse i leveren. Mange virus kan gi sykdommen leverbetennelse. De viktigste er hepatitt B-viruset og hepatitt C-viruset. Noen (men ikke alle) som blir smittet av disse virusene vil få sykdomstegn som gulsott (gul farge i øyne og på hud), slapphet, kvalme eller magesmerter. Begge disse virusene kan forårsake kronisk infeksjon som kan alvorlig leverskader etter mange år. Andre vil kvitte seg med viruset uten at sykdom utvikler seg. Det er ikke mulig ut fra symptomene å avgjøre hvilket av virusene du er smittet med eller om du har kvittet deg med virusene eller er blitt kronisk bærer. Bare en blodprøve kan vise det.

Hvordan smitter hepatitt B?

I land med stor forekomst av hepatitt B smitter viruset vanligvis gjennom fødsel eller kontakt de første leveår med andre smittede familiemedlemmer. Sykdommen kan også smitte ved ubeskyttet sex, og gjennom blod, for eksempel ved deling av urene sprøyter. Personer med kronisk hepatitt B kan smitte andre uavhengig av om de har sykdomsplager eller ikke.

Hvordan smitter hepatitt C?

Hepatitt C smitter vanligvis gjennom blod eller ved medisinsk utstyr på sykehus. Vanligst smittemåte i Norge og store deler av verden er ved deling av urene sprøyter. Smitte fra mor til barn og seksuell smitte kan skje, men er sjeldent.

Hvorfor er det viktig å teste seg for hepatitt B og C?

Det er viktig å teste seg for hepatitt B og C for å kunne tilby behandling slik at sykdommen ikke kan utvikle seg. Det er også viktig å vite at du er smittet slik at du kan ta forholdsregler for ikke å smitte andre.

Hvordan kan du unngå å bli smittet med hepatitt B og C?

Bruk av kondom ved sex hindrer overføring av både hepatitt B og C. Bruk av rent brukerstyr og rene sprøyter dersom man tar stoff med sprøyter vil beskytte mot både hepatitt B og C

Det finnes vaksine mot hepatitt B, og personer som er spesielt utsatt for smitte kan få gratis vaksine. Vaksine kan gis til seksualkontakter og andre nærkontakter til personer som har kronisk smitteførende hepatitt B. Det finnes ingen vaksine mot hepatitt C.

Risikoen for at hepatitt B-viruset overføres fra en smittet mor til barnet under graviditet kan og reduseres ved at barnet får vaksine og spesielt immunglobulin så snart som mulig etter fødselen.

Kronisk hepatitt B-bærere må bruke kondom dersom de har sex med personer som ikke er vaksinerte.

Hva kan gjøres dersom jeg er smittet med hepatitt B eller C?

Det er viktig at personer som er kroniske bærere av viruset følges opp regelmessig hos legen med blodprøver for å avgjøre om og eventuell når behandling skal igangsettes. Alle som får påvist kronisk hepatitt C infeksjon bør derfor vurderes av spesialist for behandling. Ved vellykket behandling vil man kvitte seg med viruset, men man er ikke beskyttet mot å bli smittet på nytt dersom man fortsetter med risikofylt atferd. Det kan også være aktuelt å behandle kronisk hepatitt B med spesielle medisiner for å bremse utvikling av alvorlig leversykdom, men behandlingen vil sjelden føre til at man blir kvitt viruset for godt.

Hepatitt A er et annet virus som kan gi betennelse i leveren. Hepatitt A går over av seg selv uten behandling og blir aldri kronisk. Dersom man har hatt hepatitt A, blir man immun for resten av livet. Hepatitt A smitter gjennom forurenset mat og vann og gjennom blod, for eksempel ved deling av urene sprøyter.